

Лілі. роман

Василь Добрянський

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1

Іван Зуб зайшов у кабінет останнім. Полковник Ярмоленко не любив, коли запізнювалися. Не важливо, який день — неділя, свято чи відпустка. Якщо призначено тобі прибути, постань перед ясні очі начальства вчасно. Тим, хто запізнився, полковник давав прочухана.

Сьогодні неділя, середина квітня. Весна аж водала: «Відкинь клопоти. Подумай про присмне». Начальник поліції з осудом глипнув на капітана Зуба, але промовчав. Якби була на те його воля, сам би відпочивав. Проте робота вимагала свого.

— Усі? — озирнув присутніх.

Чоловіки тихо загомоніли. Від Ярмоленка віяло грозою. Він нетерпляче постукував правим каблуком, не контролюючи себе. Його вигляд не обіцяв нічого доброго. Коли дратувався, мав звичку прижмурюватись. Як от зараз. Неначе прицілювався, на кого накинутися.

У кутку біля шафи сидів незнайомець. Сірий костюм у ледь помітну ялинку відбивав сонячне проміння з вікна, ніби у тканині світилося кілька ниток срібла. Біла сорочка, червона краватка й чисті туфлі, а головне, набундючений вигляд засвідчували, що до них завітав гість із-поза меж Пригориці. З Вінниці або з Києва. Аскетичне обличчя з різкими рисами тренованого бійця застигло, показуючи відчуження. Був схожий на баскетболіста, який із примусу натягнув офіційний одяг. Він тут є, але тільки з обов'язку. Потягає залізо у місцевому спортклубі, зробить кілька пробіжок містом, спробує тутешньої хваленної кави, прогуляється кам'яними провулками з екзотичними будинками, складе звіт за поліцейськими паперами — і змиється.

«Ну-ну, подивимося, що ти за один», — вивчав чужака Іван Зуб.

Не любив вести слідство під наглядом.

— Колеги, хочу вам представити спеціального агента ДБР, капітана Сергія Антоновича Корабльова, — почав нараду начальник

поліції і для певності глянув на папірець, що лежав перед ним. — Він працюватиме з нами.

— Великому Корабльову — великий кабінет, — прошепотів судмедексперт Давид Бахрадзе.

Сидів, зігнувшись, поміж слідчими Юрієм Райчинцем і Валерієм Веніславським. Хлопці з неприхованим зацікавленням розглядали спеціального агента. «Ось так слід робити кар'єру», — промайнуло в очах Райчинця.

— Поц, — шепнув у відповідь танатологу. — Представник обласного центру...

Скоро вже рік, як лейтенанти працювали у Пригорщі. Це, мабуть, їх напружувало. Батько Юрія — харківський прокурор — теж загальмував. Його мали перевести в Генеральну, але щось там не зрослося. Тож син, а з ним і вірний друг, чекали кращої долі у провінції.

— Гм... Капітане Корабльов, вам приміщення потрібне? — почув репліку медексперта полковник.

— Ні, дякую, — зворухнувся гість і поклав ногу на ногу. — Мій офіс буде в готелі.

Голос Корабльова нагадав вимову диктора, який озвучує офіційні новини. Все ще дивився на присутніх згори. В сірих очах читалося відсторонення. Всіляко показував, що він тут ненадовго. Лискучий носок туфлі, похитуючись, ловив, як і костюм, сонячне проміння.

«Атож, — мовчки погодився Ярмоленко. — Ми знаємо, як ти опинився тут. І хто поклопотався».

У Пригорщі сталася надзвичайна подія. Померла донька міського голови Арсенія Бурміцького — семилітня Діана, хвора на ДЦП. А дружина Емілія потрапила з важким отруєнням у реанімацію. Місцевий бізнесмен Степан Колесник, він же Дімиш, підняв тривогу. Арсеній Бурміцький — його ставленик. Тож поява

спецагента ДБР — заслуга Діміча, як його називали у вузькому колі колишніх братків із 90-х. Діміч давно порвав зв'язки з минулим і нині позиціонував себе добропорядним та законослухняним жителем міста. Трохи більше пів року тому капітан Зуб врятував його від неминучої смерті. Мало сам не загинув. Причому, двічі. Начальник служби охорони Колесника, відставний мент Подолянин, влаштував своєму босові пастку за старий злочин.

«Бідний Іван, — зиркнув на товариша Василь Павлович. — У готель ані ногою...».

У готелі «Мембер» кілер прострелив начальника слідчого відділу щоки. Куля вибила зуби й залишила на обличчі сіточки швів, що вже ніколи не зникнуть. Неоковирна вимова й замінені губів, яке не минало, зробили з Івана мовчуна. Усміхався гострою, немов зі скляних скалок, усмішкою і мовчав. Через ту посмішку його побоювалися й не любили колеги. «Контужений», — перешіптувалися за спиною.

Дебеєрівці не взяли кримінальне провадження у своє відомство. За формальними ознаками замах стався не на державного службовця, а на членів його сім'ї. Можна так і так. Як прочитаєш закон. До того ж, не відомо, чи то замах, чи спроба суїциду. Діміч наполягав на нерозголошенні деталей трагедії. Йому шкода втрачати бойову одиницю. Бурміцький провів безліч тендерів на його користь. А тепер, можливо, все урветься. З дружиною міський голова не ладив. Емілія його доїдала. Може, за те, що мало приділяв уваги хворій доньці. А може, за зіпсовану юність. Вони побралися жартома, на прохання Діміча. Тоді конче було потрібно, щоб кандидат на міського голову мав сім'ю. Жарт перетворився в муку на два десятки років. Арсеній часто сварився з дружиною й не ночував удома. Багато людей знали, де саме він відпочивав. Випливають факти, що скомпрометують його ім'я. Доведеться піти у відставку. Ця втрата ударить по імперії Колесника.

— Цього пана ви всі знаєте, — полковник показав на чоловічка років сорока, який тримав на колінах шкіряну течку й вигравав на ній пальцями нечутну мелодію. — Процесуальний керівник, старший радник юстиції Олексій Кирилович Боженко. Прокурор Мартиненко теж з нами. Принаймні він так сказав.

У голосі Ярмоленка прозвучав ледь чутний сарказм. Прокурор Мартиненко завжди ходив обережно, ніби в шахи грав. Ніколи не втручався у кримінальне слідство, хоча тримав його на контролі. З начальником поліції зближався рідко, тільки в тому випадку, коли обом загрожували кар'єрні проблеми, що нерідко напливали, немов весняний льодохід на Тясмі. Тоді він насідав, вимагаючи дій. Щоби перескочити з крижини на крижину, треба поцілити на її край. Нерідко крижина перекидається. А рятивний берег далеко. Поліцейська кокарда Ярмоленка часто ставала для прокурора Мартиненка тією рятивною платформою, з якої він скакав по службі. І не дякував. Не зважав на наслідки для самого полковника. Справа міського голови Бурміцького потребувала обережності.

— Процхер, — знову обіззався Бахрадзе.

За гострий язик його прозвали у поліції Гоґа-Маґоґа. Давид Абрамович не раз заявляв, що він найчесніший грузин серед українців. Гримуча суміш кавказького характеру і подільського менталітету.

— Процсуальний маніяк, — тихо засміявся, зблиснувши товстими окулярами, слідчий Валерій Веніславський.

Процкер Боженко зіпсував йому чимало нервів з убивством, що сталося ще в серпні минулого року. Комерсанта Ганжу отруїла таблетками домашня працівниця. Здавалося, все зрозуміло. Є зізнання злочинниці. Але старший радник юстиції щодня вимагав нові папірці й докази. Лейтенант бігав до нього, проклинаючи день, коли погодився стати слідчим.

— Ну й нарешті, — начальник поліції оглянув усіх прижмуреними очима. Роздратування не минуло. — Наш новий експерт-криміналіст Корнелій Степанович Безаков.

Ще один незнайомиць, зображаючи посміх, поворушив верхньою припухлою губою і висунув з мішкуватого костюма, мовби черепаха з панцира, бриту лиску голову. Всі знали, що він брат-близнюк заступника мера, в якого точно така сама припухла губа й голена потилиця. Обоє носили завеликий, ніби з чужого плеча, одяг. От тільки хто за ким доношував?.. Безаков-експерт досі працював десь на Львівщині. Перевели його саме під трагічну подію в будинку Бурміцького. У начальника поліції не було сумніву, що тепер усі деталі слідства зразу ж стануть відомими у мерії. «А також Дімичу, — з виглядом «поганого поліцейського», який обдумує допит підозрюваного, полковник Ярмоленко зупинив довгий погляд на Безакові. — От час настав! Обкладають і працювати не дають...».

— Гаразд, не будемо тягнути, — промовив рішуче й наказав медичному експертові. — Давиде Абрамовичу, доповідайте.

Бахрадзе розгорнув папку, зашелестів паперами і промовив:

— Отрута Медічі.

Фокус удався. Всі зацікавлено зосередилися на ньому. Давид Абрамович полюбляв бути у центрі уваги. Полковник Ярмоленко, мов крук, який збирався клюнути в око, терпляче чекав.

Не витримав лейтенант Веніславський.

— У Пригорщу повертається середньовіччя.

— Воно нікуди й не дівалося, — танатолог подарував йому вдачну посмішку. — От ви знаєте, скільки запахів у смаженої курки?

Дебеєрівець Корабльов здивовано зворухнувся і знову перекинув ноги. Носок іншої туфлі так само загравав чистотою проти сонця.

— Чотириста запахів! — урочисто виголосив Бахрадзе. — Наш смаковий апарат відрізнити їх не може. Він збитий з толку і не контролює ситуацію. У цю вибухову гаму дуже легко підмішати запах, що нас міг би занепокоїти, зіпсувати апетит.

— Наприклад, мигдалю, — скосив сірі очі на нього капітан ДБР.

— Так-так! — подарував і йому вдячну посмішку медичний експерт. — Саме цими тонкощами користувалася королева Медічі, коли знищувала своїх ворогів. Пригощала гостей, а вони ні про що не здогадувались. От, наприклад, інсулін пахне гуашшю. Іприт — геранню. Ціаніди — мигдалем. Свої запахи мають аконіт, болиголов, фентаніл, тарен, тетродоксин, навіть ртуть, до вашого відома. А бездоганний арсен...

— Давиде Абрамовичу, не випробовуйте моє терпіння! — grimнув на нього начальник поліції. — Розвели тут... хімлабораторію. У нас нема часу. Доповідайте по суті.

Почервонів і знову затупав ногою. Неділя, десята година ранку, в моргу лежить тіло семирічної дівчинки, у реанімації бореться за життя її мати, а вони слухають байки патологоанатома.

— Я підходжу до суті, — знову розгорнув течку судмедексперт. — Арсен — улюблена отрута жінок.

— Гм!.. — фиркнув дебеєрівець.

Мабуть, він перебував на одній хвилі з Бахрадзе.

Полковник Ярмоленко не піддався. Нахмурився і гаркнув, аж молоді слідчі здригнулися.

— Говоріть зрозуміло! Арсен — це миш'як?

— Саме так, — поспішно підтвердив Бахрадзе. — Отрута королів і король отрут. Пістолет із глушником. Зручно. Вистрілив і зник, не чекаючи загибелі жертви. Й підозри можна уникнути. Арсен убиває беззвучно й маскується під природні хвороби людини. Якщо, звичайно, вбивця розуміється в дозах. Смертельна доза — від п'яти сотих до двох десятих грама. Парацельс у шістнадцятому

столітті ввів цю отруту до переліку ліків. Стоматологи ще зовсім недавно використовували у своїй роботі сполуки арсену.

— Як скоро настає смерть? — не витримав капітан Зуб, прикидаючи, з чого починати слідство.

— Від кількох годин до кількох днів і навіть місяців. Ще раз кажу. Все залежить від дози і майстерності отруювача. Арсен... гм... тобто миш'як може накопичуватися в людському організмі роками. З поганій води, з овочів, отруєних інсектицидами, з парів, що виділяються під час обробки срібла або міді... Варіантів безліч. У нашому конкретному випадкові отрута потрапила в організми доньки і матері за кілька годин до того, як у них почалися розлади — сильний біль у животі, блювання, рідке випорожнення, зневоднення, судоми і непритомність. Класика жанру!..

— Жінка виживе? — стисненим голосом запитав начальник поліції.

— Схоже на те, — задумано відповів судмедексперт. — Лікарі проводять реанімаційні заходи. Якщо не станеться нічого несподіваного, то виживе.

— З нею можна поговорити? — знову втрутився Іван Зуб.

— Поки що ні. На жаль...

Бахрадзе помовчав, потім зауважив, що всі дивляться на нього, чекаючи продовження.

— Може, за день, за два поговорите. Стосовно доньки. Гадаю, тут зіграв фактор хвороби. Дитячий церебральний параліч пов'язаний із патологією центральної нервової системи, слуху, зору, мозку та інших органів. Організм дитини був ослаблений і не витримав додаткового навантаження.

— Яким чином отрута потрапила в організми жертв?

Це обізвався криміналіст Безаков. Витягнув стрижену голову, позираючи на колегу. Вони щойно зранку лише познайомилися, тож практично не знали один одного. Давид Абрамович звівся і поклав

полковникові Ярмоленку на стіл акт дослідження.

— Отрута потрапляє в організм трьома способами. Через дотик, тобто через шкіру. Через рот, перорально, через подих, рідини і харчі. Або за допомогою ін'єкцій. Тут усе написано. У нашому конкретному випадкові, за моїм висновком, отрута потрапила одноразово в організми матері й доньки з цукерками. Набір різних солодоців лежав у цукерниці на столі у вітальні. Ми з капітаном Зубом удосвіта їх реквізували. Всього були отруєні три шоколадні цукерки під назвою...

Медичний експерт нахилився і показав пальцем у текст свого висновку.

— «Ведмежі вушка». Їх виробляють зо п'ять кондитерських фабрик. Ці, зокрема, виготовлені у Львові. Третій цукерок залишився не використаний.

— Мала бути третя жертва? — полковник Ярмоленко голосно зітхнув.

— Не знаю, — повернувся до свого крісла Бахрадзе. — Це не у моїй компетенції. Я зафіксував, що в цукерниці було три отруєних цукерки. По одному з'їли жертви. Третій залишився.

— І слава Богу, — кивнув бритою головою Безаков.

Його випуклі очі зблиснули, немов у ляльки. Він намагався прилучитися до роботи. Але це дратувало присутніх.

«Де його брови? — розглядав криміналіста капітан Зуб. — Теж голить?.. Чи то алопеція?».

— Що каже дактилоскопія? — звернув на нього увагу полковник.

— Дактилоскопія мовчить, — зосередився новий криміналіст. — Мені представили три цукеркові обгортки. На двох виявив жіночі відбитки — дочки і матері Бурміцьких. Зараз перевірю. Не встиг. Як то кажуть, із корабля на бал...

— Із корабля — до Корабльова, — тихо прошепотів колега-медексперт.

Безаков закліпав, уловлюючи гумор. Продовжив.

— Третя — чистенька. До третьої цукерки голими руками не торкалися. Комусь пощастило.

— Маєте на увазі, що третьою жертвою міг бути мер? — начальник поліції вкотре загував каблуком. — Це має вигляд... Непродумано, чи що? А якщо він солодкого не любить?

— Товстуні солодке люблять, — засміявся Гога-Магога, який теж мав кілька зайвих кілограмів.

— Цей пункт із третім цукерком мені дуже не подобається, — обірвав його сміх Ярмоленко. — Дуже! Так убивці не діють. Наосліп. На «авось»... Я не чую в цьому методі енергетики. Конкретики, чорт забирай! Хто з'їсть, той помре. А хто не з'їсть?.. Це рулетка? Чи що?

Помовчавши, глянув на слідчих.

— Капітане Зуб, твої версії. Не дрімай!

Іван не дрімав, хоча за звичкою вночі не спав. З часу поранення в готелі «Мембер» сон від нього втік і не повертався. Усю ніч крутився в ліжку й мучився, неначе хтось закріпив у свідомості рубильник тривоги. Ніяк його не вимкнути. Прикипів, приварився під час замикання. Ані руш. Медична комісія, оцінюючи його здоров'я після поранення, з поваги до старого поліцейського дала позитивний висновок і залишила на службі. Вони з полковником Ярмоленком розкрили резонансну справу, щасливо уникнули відставки. Але ж рубильник так і не піддався. Тільки на світанку слідчий падав у провалля сну. Дві-три години забуття. І цього, виявляється, йому вистачало.

— Які версії? Нема ніяких версій. Щось у цій історії є несправжнє. Фальшиве. Схиблений задум. Солодощі могла з'їсти випадкова людина. Хіба це говорить про розум убивці? Чи

продуманий план?

Капітан довіряв своїй інтуїції. Вона ще жодного разу його не підвела. Губи заніміли, щоки вкрили дрібні шви, сон утік, але нюх залишився. Сьогодні він йому про щось повідомляв. Поки що невиразно. Відволікав увагу дебеєрівець із лискучими носками туфель.

— Смерть, на перший погляд, завжди фальшива, — чи то підтримав його, чи заперечив патологоанатом. — Ніхто не вірить, що людини не стало. От нема — і все! Аж поки не мине час і не звикнуть. Поки порожній простір не заповниться живими.

— Тіло мертвої дитини фальшиве? — нахмурився Василь Павлович. — Жінка в реанімації фальшива?

— Та ні. Я не про те, — неохоче відповів Зуб. — Ось три версії. Перша. Жінка хотіла покінчити життя самогубством разом із дитиною. А третю цукерку залишила для чоловіка. Друга версія. Чоловік отруїв...

При цих словах капітан Корабльов із ДБР напружено нахилився, щоби краще розгледіти слідчого. Він навідріз не хотів приймати версію, що міський голова Бурміцький отруїв свою доньку і дружину. Але ж слідство має бути об'єктивним? То чому не припустити такий варіант?

Капітан Зуб зауважив той порух і продовжив:

— Чоловік отруїв дружину й доньку. Про мотиви поки що помовчимо. Він мав час і можливість обдумати все та скоїти злочин. А третю цукерку залишив, щоб відвести від себе підозру. Ну й наступна версія. Замах на всю сім'ю вчинив хтось сторонній. Таким дивним і божевільним чином. Щодо всіх трьох версій мають бути залізні мотиви. Але для того, щоби встановити їх, потрібно розпочати слідство. А ми тут сидимо, розмовляємо. Попри те, що час іде.

— Не мудруй! — в голосі полковника почулася образа. — План оперативно-слідчих заходів склали?

Він нервувався. І це нервування передавалося присутнім.

— Аякже, — відповів, не змигнувши оком, капітан Зуб.

— У наявності, — повторив за ним начальник оперативного відділу капітан Михальчук.

Василь Павлович зрозумів правильно: жодного плану нема.

Раптом перед ним засвітився й задзвенів телефон. Ярмоленко різко вхопив його і роздратовано вигукнув.

— Слухаю!

Бахрадзе перестав перешіптуватися зі сусідами і прислухався. Неділя. Мусять бути розваги.

У телефоні обізався знайомий голос. Полковник зразу не второпав, хто його потурбував. Може, начальство з області?

— Василю Павловичу, моє тобі шанування, — привітався оксамитний чоловічий голос.

— Хто говорить? — ледь-ледь пригасив роздратування.

— Не впізнав? Значить, багатим буду, — засміявся чоловік. — З твоєю допомогою... Акивісон тебе турбує. Іван Акивісон. Пам'ятаєш?

— Трясця!.. Іване, в мене нарада, — полегшено зітхнув начальник поліції та відразу ж знову стривожився. — Чого телефонуєш?

З Іваном Акивісоном та його дружиною Розою він познайомився у Трускавці, на відпочинку. Роза з Людмилою Ярмоленко тричі на день мандрували до джерела пити водичку, а вони тим часом усідалися на терасі кафе, попивали коньяк або текілу та змістовно відпочивали. Акивісон редагував газету і ще якийсь сайт, Ярмоленку то було нецікаво. Однак новий товариш захоплено розповідав про журналістські пригоди, схожі на анекдоти. Три сезони вони зустрічалися в Трускавці «на водах», їхня дружба

зміцніла. Одного разу Людмила їздила до Рози у Вінницю на вихідні. Повернувшись, сказала, що на пенсії вони втечуть із Пригорщі. Сім'я Акивісонів придивиться для них будиночок на березі Бугу.

— Чув, що сталася біда в родині твого мера, — нарешті виповів причину свого дзвінка товариш.

— Звідки? — побагровів полковник і метнув поглядом по обличчях підлеглих.

— Гм... Ваш місцевий сайт повідомив, — уловив його настрій співрозмовник. — Мій кореспондент уже виїхав. Підтримай його там.

— Не треба мені ніякого кореспондента! — гаркнув Ярмоленко, забувши про дружбу. — От лайно! Яке слідство, коли сороки тріщать?!

Кинув на стіл телефон та звівся. Задихався від гніву. Як відчував, нова справа принесе лиху славу. Недарма в кабінеті капітан із ДБР.

— Дідько! Хто злив інформацію про злочин у будинку мера? — вигукнув, хлюпнув тремтячою рукою у склянку мінеральної води, надпив і сердито крякнув. Шипучка пішла у ніс.

Лейтенант Райчинець відкрив сайт і показав йому екран айфона.

— Ось, погляньте, місцевий сайт «Кабріолет», — далі прочитав: — Як повідомили поінформовані джерела, в будинку нашого мера Арсенія Бурміцького сталася трагедія. Донька і дружина отруїлися невідомою речовиною. Семилітня Діана загинула. Емілія Бурміцька в реанімації. Стан її стабільно важкий. Подробиці трагічної події повідомимо згодом. Стежте за нашими публікаціями.

— Трясця! Трясця! Трясця! — вилаявся Ярмоленко, шукаючи очима, на кому зірвати гнів. — Що це за поінформовані джерела? Га?..

Обвів поглядом колег, важко дихаючи. Ті потупили очі й мовчали. Бахрадзе сопів і складав папери у течці. Валерій Веніславський протирав окуляри. Капітан Корабльов похитував лискучим носком туфлі. Безаков утягнув лису голову в завеликий костюм, ніби йому стало холодно. Нема гірше опинитися в обстановці загальної підозри. Начальство скоре на розправу. Дехто навіть не чув про такий сайт.

— Капітане Зуб! Не сиди! Негайно до роботи. Всі до роботи! А ти не тицяй мені цим лайном! — гримнув на молодого слідчого. — Зателефонуй туди і накажи зняти інформацію. Бо я можу надовго зіпсувати їм життя. Писаки засрані! Слідство зривають.

• • •

Далі — у повній книжці «Лілі. роман».
nashaknyga.com.ua